

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного і адміністративного права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи

з дисципліни «Верховенство права»

для здобувачів освітнього ступеня «магістр»

галузь знань	08 «Право»
спеціальність	081 «Право»
освітньо-професійна програма	«Правознавство»

Укладач: к.ю.н., доц. Людмила ЧУЛІНДА

Розглянуто та схвалено

на засіданні кафедри господарського,
повітряного та космічного права

Протокол № 11 від «28» 08 2023р.

Завідувач кафедри О. Гусар Гусар О.А.

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Верховенство права»

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу у вищому навчальному закладі, її результати відображають рівень знань студента, отриманих протягом навчального семестру як під час аудиторних занять, так і набутих самостійно.

Самостійна робота студентів полягає не лише в опрацюванні лекційного матеріалу і підготовці до семінарських і практичних занять, а й у поглибленні набутих знань при вивченні підручників та посібників, нормативно-правових актів та монографій, а також статей у юридичних журналах.

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Верховенство права» проводиться за такими формами:

1. Опрацювання лекційного матеріалу. Лекції забезпечують передачу основних знань з предмету.
2. Опрацювання питань, які не включені до лекційного матеріалу, з використанням підручників і посібників, інших рекомендованих джерел. Вирішення практичних завдань, які пропонуються викладачем.
3. Підготовка наукових рефератів за відповідними темами (теми робіт обираються самостійно з огляду на наукові інтереси студентів).
4. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ НАУКОВИХ РЕФЕРАТІВ

Метою підготовки рефератів є залучити студентів, майбутніх спеціалістів високої кваліфікації, до самостійного творчого процесу, прищепити їм вміння та навички пошуку, збору, аналізу та узагальнення необхідної інформації.

Реферат /від лат.referre – повідомляти/ - скорочений виклад змісту наукової та навчальної літератури з основними фактичними відомостями і висновками.

При написанні рефератів необхідно дотримуватися певних вимог.

1. Обов'язкове посилання на авторів і джерела, з яких запозичені матеріали або окремі висновки.
2. Стислий, логічний та аргументований виклад змісту і висновків проведеного дослідження з теми.
3. Уникнення загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.
4. Використання нормативно-правових актів України.

Реферат має містити: титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (при необхідності); вступ; основну частину; висновки; список використаної літератури; додатки (при необхідності).

У вступі має бути зазначено: актуальність теми реферату; ступінь дослідження проблеми; мета та завдання, які студент ставить перед собою при виконанні реферату; структура реферату.

Зміст роботи має відповідати плану, який, у свою чергу, має відображати суть теми, що розглядається, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

При підготовці реферату бажано використовувати схеми, діаграми тощо, оскільки вони сприяють наочності викладення матеріалу. Вони мають бути логічним продовженням викладених теоретичних положень і служити основою для відповідних висновків.

Необхідно простежити, щоб у рефераті не було повторів і суперечностей між її окремими положеннями.

Реферат повинен бути набраний на комп'ютері. При оформленні реферату необхідно дотримуватися стандартних вимог.

1. Текст реферату друкується з берегами таких розмірів: лівий – не менше 20мм, правий – не менше 10мм, верхній – не менше 20мм, нижній – не менше 20мм.

2. Нумерація сторінок проставляється, починаючи з плану роботи. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

3. Бібліографія містить перелік літератури та інших джерел, використаних при написанні роботи. Список використаної літератури має бути оформлений таким чином: нормативно-правові акти у хронологічній послідовності, спеціальна юридична література та публікації в періодичних виданнях (в алфавітному порядку за прізвищами авторів).

Обсяг реферату – не менше 10 сторінок. Роботи, які не відповідають встановленим стандартам, повертаються на доопрацювання.

Тема 1: ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ПРИНЦИПІВ

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Англійська доктрина верховенства права (rule of law).
2. Тлумачення принципу верховенства права Міжнародною комісією юристів.
3. Від ідеї до принципу особистої недоторканності людини.

2. Теми для рефератів:

1. Значення праці А. Дайсі «Вступ до вивчення конституційного права».
2. Загальні принципи права.
3. Загальнолюдські цінності.

Тема 2: ПРАВО І ЗАКОН: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Співвідношення права і закону.
2. Критерії правового закону.
3. Поняття справедливості.
4. Проблема співвідношення права та моралі.

2. Теми для рефератів:

1. Концепції правового і неправового закону.
2. Цінність права.
3. Категорія справедливості та її роль у визначенні правової природи законів.
4. Моральне наповнення правових норм.

Тема 3: ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА І ПРАВОВА ДЕРЖАВА

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Принцип взаємної відповідальності держави та особи.
2. Шляхи формування громадянського суспільства в Україні.

2. Теми для рефератів:

1. Стандарти правової держави.
2. Доктрини країн континентальної Європи, споріднені з верховенством права.
3. Концепція поліцейської держави (Polizeistaat).

Тема 4: ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА І ПРАВА ЛЮДИНИ

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Право людини на життя і здоров'я, честь і гідність.
2. Обґрунтування необхідності знання своїх прав, свобод та обов'язків.
3. Особливості економічних та соціальних прав і свобод людини і громадянина.

2. Теми для рефератів:

1. Реалізація прав особи у контексті принципу верховенства права.
2. Обов'язки людини і громадянина як одна з умов реалізації принципу верховенства права.
3. Обов'язки держави, яка втілює принцип верховенства права.
4. Відповідальність держави за шкоду, завдану діями суб'єкта владних повноважень.

Тема 5: ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Духовні гарантії прав людини.
2. Юридичні гарантії прав людини.
3. Принцип рівності.

2.Теми для рефератів:

- 1.Правова активність суб'єктів права як гарантія забезпечення верховенства права.
- 2.Інститут конституційної скарги в Україні.
- 3.Аналіз Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини».
- 4.Звернення до Європейського суду з прав людини.

Тема 6: ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В АКТАХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

- 1.Принцип верховенства права в Загальній Декларації прав людини.
- 2.Принцип верховенства права в основному документі Ради Європи.
- 3.Копенгагенські критерії.
- 4.Європейські регіональні організації, які нормативно закріпили принцип верховенства права.
- 5.Міжнародно-правовий аспект розуміння принципу верховенства права.
6. Євроінтеграційний аспект розуміння принципу верховенства права.

2.Теми для рефератів:

- 1.Академік Володимир Корецький та його внесок до розробки тексту Загальної Декларації прав людини.
- 2.Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод.
- 3.Цінності Європейського Союзу.
- 4.Принцип верховенства права Європейського Союзу.
- 5.Принцип верховенства права в актах ОБСЄ.
- 6.Принцип верховенства права ЄС.
- 7.Верховенство права у Статуті Ради Європи.

Тема 7: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ. ВИМОГИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

1.Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

- 1.Член суспільства – носій і джерело влади.
- 2.Поняття конституційної відповідальності.
3. Обмеження дискреційних повноважень.

2.Теми для рефератів:

1. Особливості реалізації вимог верховенства права у правотворчості.
- 2.Відшкодування шкоди, завданої при реалізації дискреційних повноважень.
- 3.Особливості реалізації вимог верховенства права у судочинстві.
- 4.Громадський контроль за діяльністю органів влади.

Тема 8: Юридичні позиції Конституційного Суду України

1. Питання з теми для самостійного вивчення та осмислення:

1. Значення юридичних позицій Конституційного Суду України.
2. Юридичні позиції КСУ як джерело права.
3. Залучення наукової доктрини при обґрунтуванні юридичних позицій.

2. Теми для рефератів:

1. Юридичні позиції щодо верховенства права.
2. Юридичні позиції рішень при розгляді конституційної скарги.